

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет технології
виробництва і переробки
продукції тваринництва**

**Кафедра технології
виробництва продуктів
тваринництва**

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ВІВЧАРСТВА І КОЗІВНИЦТВА

Методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів денної
форми навчання за напрямом підготовки 6.090102
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Вінниця 2018

УДК 636:371.214.114

Овсієнко С.М. Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва. Методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів денної форми навчання за напрямом підготовки 6.090102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». – Вінниця: ВЦ ВНАУ. - 2018. – 24 с.

Рецензент: Гуцол А.В., доктор с-г наук, професор, завідувач кафедри годівлі сільськогосподарських тварин та водних біоресурсів, ВНАУ.

Методичні вказівки розроблено відповідно до навчального плану та робочої програми з навчальної дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва». Рекомендовано для студентів денної форми навчання за напрямом підготовки 6.090102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Рекомендовано науково-методичною радою ВНАУ
(протокол № 5 від 31 січня 2018 р.)

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Особливості організації самостійної роботи студента з дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва»	6
2. Опис навчальної дисципліни	8
3. Тематичний план аудиторних занять та самостійної роботи	9
4. Перелік питань для підготовки до атестацій	13
5. Питання для підготовки до іспиту	16
6. Форми контролю знань	20
Рекомендована література	22

ПЕРЕДМОВА

Вівчарство і козівництво як галузі тваринництва займають важливе місце в народному господарстві країни. Молоко та м'ясо овець і кіз є додатковим джерелом продовольства. Велике народногосподарське значення має вовна, пух, шкури овець (овчини) та кіз (козлини). Другорядна продукція вівчарства і козівництва також має застосування. З рогів виробляють гребінки й інші вироби, з ратиць варять клей, кишки використовуються в ковбасному виробництві.

Програмою курсу «Технологія виробництва продукції вівчарства» передбачено вивчення основних питань розведення, годівлі, утримання овець та кіз як на великих фермах, так і в особистих господарствах.

Дисципліна «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва» є складовою частиною спеціальності «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» і ґрунтується на знаннях дисциплін фундаментальної і загально професійної підготовки: морфології, біохімії, генетики і біотехніки розмноження, гігієни, розведення і годівлі сільськогосподарських тварин, кормовиробництва і механізації виробничих процесів у тваринництві, ведення галузі в умовах ринкових відносин.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

- **знати**: біологічні, організаційні та економічні закономірності процесів виробництва, товарної переробки і реалізації продукції вівчарства і козівництва;

- **уміти:** організувати і практично здійснювати процеси виробництва, переробки і реалізації продукції вівчарства і козівництва.

Навчальним планом спеціальності 6.090102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» передбачено вивчення дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва» обсягом 120 годин, в тому числі на самостійну роботу студента відведено 62 години.

Методичні вказівки дозволяють студентам без допомоги викладача освоїти теми, які винесені на самостійне опрацювання з курсу «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва».

Питання, які розглядаються в даних методичних вказівках, будуть внесені у контрольні завдання при проведенні атестації та складанні іспиту.

1. Особливості організації самостійної роботи з дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва»

Зміст самостійної роботи над вивченням дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва» визначається робочою програмою, яка затверджується Методичною комісією факультету та проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи.

Самостійна робота студента забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення дисципліни або окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчальним обладнанням, муляжами, таблицями, препаратами, інтерактивними навчально-методичними комплексами дисципліни, електронно-обчислювальною технікою, тощо.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів передбачає засоби самоконтролю (тести, контрольні питання).

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва» може виконуватись в бібліотеці, навчальній лабораторії, комп'ютерному класі, а також в домашніх умовах. При цьому студент керується даними методичними рекомендаціями та підручниками і посібниками, які наводяться в списку рекомендованої літератури в кінці цього видання.

Викладач визначає зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби

проведення поточного та підсумкового контролю, здійснює діагностику якості самостійної роботи студента, аналізує результати самостійної роботи.

Завдання самостійної роботи виконуються в спеціальному робочому зошиті, який представляється викладачу для оцінки.

Для вивчення дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва» рекомендуються наступні види самостійної роботи студента без керівництва викладача:

- опрацювання додаткових тем, які не розглядаються на лекціях шляхом роботи з підручником, навчальними посібниками, періодичною літературою, цифровою інформацією, робота в мережі Інтернет;

- написання оглядового реферату на одну з наукових тем ,
- підготовка до захисту ЛПЗ;
- підготовка до опитування, тестування, атестації;
- підготовка до складання іспиту.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0901 «Сільське господарство і лісництво»	Нормативна	
Атестація – 2	Напрям підготовки 6.090102 «ГВіППТ»	Курс підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферати)		3-й	4-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 Самостійної роботи студента – 3,5		8-й	7, 8-й
		Лекції	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
			8 год.
		Лабораторні	
		28 год.	-
		Самостійна робота	
		62 год.	104 год.
		Індивідуальні завдання	
	Вид контролю: іспит		

3. Тематичний план аудиторної та самостійної роботи

Аудиторна робота з дисципліни здійснюється за планом, наведеним в таблиці 1. Перелік тем самостійної роботи представлено в таблиці 2.

1. Тематичний план аудиторної роботи

№ атестації	Тема лекції	Кількість годин
1	Значення вівчарства в народному господарстві, походження та біологічні особливості овець	2
	Породи овець і кіз	4
	Вовнова продуктивність овець	4
	М'ясна і молочна продуктивність овець	2
	Смушкова і овчинна продуктивність овець	2
	Відтворення овець, вирощування молодняку овець	2
2	Племінна справа у вівчарстві, методи розведення. Бонітування овець	2
	Технологія переробки продукції вівчарства	2
	Значення козівництва в народному господарстві	2
	Продукція козівництва	2
	Породи кіз	2
	Відтворення кіз, племінна робота в козівництві	2
	Годівля, нагул та відгодівля овець і кіз	2
РАЗОМ		30

№ атестації	Тема лабораторного заняття	Кількість годин
1	Екстер'єр та інтер'єр овець. Типи конституції овець, визначення віку овець по зубах	2
	Породи овець	2
	Типи вовнових волокон, групи вовни. Гістологічна будова вовни	2
	Будова руна. Заготівельні стандарти на вовну	2
	Жиропіт вовни, визначення виходу чистої вовни	2
	Оцінка хутрової сировини (овчин і смушків). Методи обліку та оцінка м'ясної і молочної продуктивності овець	2
	Виробничо-зоотехнічний облік на вівцефермі. Мічення овець	2
2	Визначення ефективності різної структури стада овець в товарних господарствах	2
	Розрахунок вихідного поголів'я овець. Складання руху поголів'я. Складання технологічної схеми виробництва продукції вівчарства	2
	Розрахунок виробництва вовни та баранини, приросту живої маси, виходу гною. Розрахунок потреби в кормах, воді, підстилці	2
	Визначення потреби в пасовищах, приміщеннях. Складання плану стрижки овець.	2
	Бонітування овець	2
	Перевірка плідників за якістю потомства	2
РАЗОМ		28

2. Перелік тем самостійної роботи

№ з\п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Розвиток вівчарства у світі. Світова культура вівчарства	2
2.	Значення узагальнень про походження овець і кіз, їх доместикацію для племінної справи у вівчарстві і козівництві.	2
3.	Роль вітчизняних вчених в створенні тонкорунного вівчарства.	3
4.	Кросбредне вівчарство України.	3
5.	Роль Кулешова та Іванова в розвитку вчення про конституцію овець	3
6.	Місце овець в сучасній систематиці тварин.	3
7.	Класифікація і характеристика диких предків домашніх овець.	3
8.	Одомашнення і доместикаційні зміни овець.	3
9.	Сучасні уявлення про походження домашніх овець (різних груп за зоологічною класифікацією) від диких нащадків	2
10.	Основні етапи розвитку світового тонкорунного вівчарства в Україні.	2
11.	Поняття про якісні властивості сировини як основу неперевершеної цінності виробів з вовни і пуху.	2
12.	Механізми формування настригу чистої вовни і пуху.	2
13.	Шляхи досягнення високих настригів чистої вовни овець і кіз та начосів чистого пуху кіз	3
14.	Вплив спадкових і паратипових факторів на формування вовнової і пухової продуктивності овець і кіз. Смушкові типи (групи) каракулю: жакетний (з напівкруглим завитком), кавказький (з перерослим завитком), ребристий і плоский.	2

15.	Вплив різних факторів па м'ясну продуктивність овець і кіз: віку, породи, типу тварин (спадкових факторів), годівлі і утримання.	3
16.	Система заготівлі овець для забою на м'ясо.	3
17.	Селекційна структура видів домашніх овець і кіз.	3
18.	Використання результатів бонітування овець для селекційних і технологічних потреб.	3
19.	Значення баранів-плідників у генетичному поліпшенні популяції овець.	2
20.	Загальне поняття про технологію виробництва. Принципи технологізації виробництва. Головні структурні компоненти технології: спосіб і процес виробництва. Характеристика компонентів способу виробництва. Структура процесу виробництва продукції овець і кіз.	2
21.	Принципи оцінювання поживності кормів для овець і кіз.	2
22.	Зелений конвеєр для овець і кіз, створення та використання пасовищ як основного чинника енерго - і ресурсозбереження у тваринництві.	2
23.	Засоби механізації кормовиробництва, годівлі овець і кіз та прибирання гною.	2
24.	Охолодження, оцінювання і збереження туш та подальше використання баранини і козлятини.	2
25.	Компоненти формування реалізаційної ціни продукції овець і кіз у сучасних умовах національного і світового ринку.	2
26.	Фінансово-організаційні системи реалізації продукції овець і кіз в Україні та в інших країнах світу.	2
	РАЗОМ	62

4.Перелік питань для підготовки до атестацій

Атестація 1

1. Народно-господарське значення вівчарства
2. Стан і перспективи розвитку вівчарства.
3. Сучасні тенденції і напрями розвитку вівчарства.
4. Походження овець.
5. Біологічні особливості овець.
6. Типи конституцій овець
7. Визначення віку овець
8. Історія тонкорунного вівчарства.
9. Історія напівтонкорунного вівчарства.
10. Зоологічна класифікація порід овець
11. Виробнича класифікація порід овець
12. Характеристика вовнових тонкорунних овець
13. Характеристика м'ясо-вовнових тонкорунних овець
14. Характеристика вовново-м'ясних тонкорунних овець
15. Характеристика овець з напівтонкою вовною
16. Характеристика овець з напівгрубою вовною
17. Характеристика овець з грубою вовною
18. Породне районування овець
19. Будова шкіри і утворення вовни
20. Линька овець
21. Ріст вовни
22. Хімічний склад вовни
23. Вплив на вовну кислот, лугів, вологи, тепла ультрафіолетових променів

24. Типи вовнових волокон
25. Морфологічна будова вовни
26. Групи овечої вовни, їх характеристика
27. Гістологічна будова вовнових волокон
28. Будова руна
29. Жиропіт вовни
30. Вихід чистої вовни
31. Визначення виходу чистої вовни по отарі
32. Мериносова і немериносова вовна, розподіл на сорти і класи
33. Розподіл вовни за походженням і часом стрижки
34. Довжина, тонина, звивистість, міцність вовни
35. Розтяжність, пружність, еластичність, здатність до звалювання і прядіння, пластичність вовни
36. Колір, блиск, гігроскопічність і вологість вовни
37. Розподіл вовни за станом, сортами і технічними властивостями
38. Характеристика вовни кросбредної і кросбредного типу
39. Якісні і кількісні характеристики вовни
40. Реалізаційна ціна вовни
41. Дефекти вовни
42. Класифікація вовни

Атестація 2

1. Кількісні селекційні ознаки овець
2. Якісні селекційні ознаки овець
3. Чистопорідне розведення овець
4. Відтворювальне (заводське) схрещування

5. Ввідне схрещування у вівчарстві
6. Поглинальне схрещування
7. Промислове і перемінне схрещування
8. Гібридизація у вівчарстві
9. Методи розведення кіз
10. Спадкова і неспадкова мінливість ознак у овець
11. Спадковість ознак у овець
12. Відбір овець (масовий, індивідуальний)
13. Відбір овець за конституцією, пристосованістю і несприйнятливістю до захворювань
14. Відбір овець за походженням
15. Відбір овець за продуктивністю
16. Відбір за якістю потомства
17. Підбір овець і кіз (однорідний, різнорідний)
18. Індивідуальний і класний підбір овець
19. Бонітування овець
20. Строки бонітування овець
21. Статева зрілість овець і кіз і строки парування
22. Підготовка маток і баранів до парування
23. Методи парування овець і кіз
24. Ягніння овець і кіз
25. Способи вирощування ягнят і козенят
26. Організація стрижки, підготовка овець до стриження і її проведення
27. Особливості стрижки овець різних порід
28. Забій овець на м'ясо

29. Морфологічний і хімічний склад м'яса
30. Доїння овець і кіз і переробка молока
31. Охолодження, консервування і використання баранини
32. Забій ягнят на смушки, консервування шкурок
33. Заготівельні стандарти на смушки
34. Класифікація овчин
35. Властивості вовнового покриву овчин
36. Вади овчин
37. Продукція козівництва
38. Особливості травлення у овець
39. Характеристика кормів для овець і кіз, підготовка їх до згодовування
40. Годівля лактуючих вівцематок і козоматок
41. Годівля баранів і цапів
42. Годівля вівцематок і козоматок
43. Годівля ягнят і козенят до відлучення
44. Годівля ягнят і козенят після відлучення
45. Відгодівля овець

5. Питання для підготовки до іспиту

1. Сучасні тенденції і напрями розвитку вівчарства.
2. Особливості стрижки овець різних порід.
3. Історія тонкорунного вівчарства.
4. Консервування овчин.
5. Хімічний склад та властивості вовни.

6. Охолодження, консервування і використання баранини.
7. Заготівельні стандарти на вовну.
8. Морфологічний і хімічний склад м'яса.
9. Мічення овець. Зоотехнічний облік.
10. Забій овець на м'ясо.
11. Молоко овець. Доїння овець і переробка молока.
12. Забій ягнят на смушки, консервування шкурки.
13. Характеристика овець з напівгрубою та грубою вовною.
14. Організація стрижки, підготовка овець до стриження, її проведення.
15. Визначення віку овець.
16. Відгодівля овець.
17. Породне районування овець СНД.
18. Годівля ягнят після відлучення від вівцематок.
19. Зоологічна класифікація порід овець.
20. Годівля лактуючих вівцематок.
21. Характеристика вовново-м'ясних тонкорунних овець.
22. Годівля холостих вівцематок.
23. Фізико-технологічні властивості вовни.
24. Годівля баранів-плідників в не парувальний період
25. Виробнича класифікація порід овець.
26. Характеристика кормів для овець і підготовка їх до згодовування.
27. Жиропіт вовни. Вихід чистої вовни.
28. Класифікація овчин.
29. Характеристика м'ясо-вовнових тонкорунних овець.

30. Способи вирощування ягнят.
31. Розподіл вовни за походженням і часом стрижки, за станом, сортами і технічними властивостями.
32. Ягніння овець.
33. Характеристика вовнових тонкорунних овець.
34. Методи парування овець.
35. Молоко кіз, характеристика і властивості.
36. Смушки.
37. Підготовка до парування баранів.
38. Линька овець. Ріст вовни.
39. Статева зрілість овець і строки парування.
40. Будова шкіри і утворення вовни.
41. Підготовка маток до парування .
42. Будова руна.
43. Гібридизація у вівчарстві.
44. Гістологічна будова вовнових волокон.
45. Відтворювальне (заводське), промислове та перемінне схрещування.
46. Прижиттєві та післязабійні ознаки м'ясної продуктивності овець.
47. Ввідне і поглинальне схрещування у вівчарстві.
48. Характеристика овець з напівтонкою вовною.
49. Чистопорідне розведення овець.
50. Типи вовнових волокон.
51. Підбір овець (однорідний, різнорідний).
52. Народногосподарське значення вівчарства.

53. Відбір овець (масовий, індивідуальний).
54. Овчини та їх класифікація.
55. Бонітування овець.
56. Стан і перспективи розвитку вівчарства.
57. Строки бонітування овець.
58. Групи овечої вовни, їх характеристика.
59. Кількісні і якісні селекційні ознаки овець.
60. Біологічні особливості овець.
61. Спадковість ознак у овець
62. Походження домашніх кіз, характеристика диких предків
63. Виробнича класифікація порід кіз.
64. Зоологічна класифікація порід кіз.
65. Породи кіз пухового напрямку
66. Породи кіз вовнового напрямку
67. Європейські молочні кози, метод виведення, продуктивність
68. Місцеві молочні кози, методи виведення, продуктивність
69. Біологічні особливості кіз.
70. Типи вовнових волокон, що входять до складу вовнового покриву кіз.
71. Фізичні властивості козиної вовни, їх характеристика.
72. Механічні властивості козиної вовни.
73. Стрижка кіз.
74. Класифікування козиної вовни
75. Розподіл пуху за назвою, станом, кольором, його характеристика.
76. Розподіл пуху на класи, його характеристика.

77. Фізико-технічні властивості пуху кіз.
78. Особливості годівлі кіз різного напрямку продуктивності.
79. Годівля козоматок.
80. Годівля цапів.
81. Годівля козенят.
82. Племінна робота в пуховому козівництві.
83. Основні селекціонуємі ознаки вовнових кіз
84. Племінна робота в вовновому козівництві.
85. Методи вирощування козенят.
86. Козлятина, характеристика і властивості
87. Консервування козлин.
88. Характеристика козлин.

6. Форми контролю знань

Контроль знань студентів з дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва», в тому числі і за результатом виконання самостійної роботи, здійснюється шляхом усного опитування, тестування, колоквіуму під час захисту атестації, складання іспиту.

За результатами підсумкового контролю успішності студенту виставляється оцінка згідно прийнятої в університеті шкали оцінки знань (табл. 3).

Результати оцінювання знань студента реєструються за національною шкалою ECTS в заліково-екзаменаційній відомості та заносяться в додаток до диплому.

3. Шкала оцінки знань студентів

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінки в ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)
90-100	A	Відмінно (5)
82-89	B	Дуже добре (4)
75-81	C	Добре (4)
66-74	D	Задовільно (3)
60-65	E	Достатньо (3)
35-59	FX	Незадовільно (2) із можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно (2) із обов'язковим повторним курсом навчання

4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Атестація 1								30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
4	4	5	5	5	5	5	4		
Атестація 2									
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15			
4	4	5	5	5	5	5			

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дерев'янка О.Ф., Кустова Т.Я. Овцеводство, козоводство и технология производства шерсти и мяса. К.: Вища школа, 1990. – 327с.
2. Сухарльов В.О., Дерев'янка О.П. Практикум з вівчарства і технології виробництва вовни та баранини. / Навчальний посібник. – Харків: Еспада, 2003. – 144 с.
3. Сухарльов В.О., Дерев'янка О.П. Вівчарство. / Навчальний посібник. – Харків: Еспада, 2005.
4. Штомпель М. В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства: Навч. видання. – К.: Вища освіта, 2005. – 343 с.

Додаткова

1. Васильев Н.А., Целютин В.К. Овцеводство и технология производства шерсти и баранины. – М: Агропромиздат, 1990. – 320 с.
2. Вениаминов А.А. Породы овец мира. М.: Колос, 1984.
3. Вівчарство / Г.К. Даниленко, І.Н. Топиха, В.В. Кулик та ін. – К. Урожай, 1989. – 200 с.
4. Вовченко Б.О. Удосконалення продуктивних ознак овець. – К.: Урожай, 1990. – 191 с.
5. Воробьев П.А. Содержание и кормление овец. – М.: Россельхозиздат, 1981.
6. Воробьев П.А., Орехов А.А. Овцеводство, козоводство и технология производства шерсти и мяса. – М.: Агропромиздат, 1988. – 288 с.

7. Воробьев П.А. Содержание овец на малой ферме. – М.: Агропромиздат, 1990. – 191 с.
8. Годівля овець. За ред. Д'яченка Л.С. – К.: Урожай, 1983.
9. Гольцблат А.И., Шамкий А.Д. Повышение продуктивности овец. Л., Колос, 1982.
10. Модянов А.В. Кормление овец. М.: Колос, 1978.
11. Николаев А.И., Ерохин А.И. Овцеводство. – М.: Агропромиздат, 1990. – 384 с.
12. Овцеводство /Т.Р. Джапаридзе и др.- М.: Колос, 1983.
13. Овцеводство и козоводство: Справочник. М.: Агропромиздат, 1990. – 335 с.
14. Шейфер О.Я. Производство и оценка качества шерсти. – М.: Росагпромиздат, 1988. –204 с.

Навчальне видання

Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва

Методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів денної форми навчання факультету Технології виробництва і переробки продукції вівчарства за напрямом підготовки 6.090102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

ОВСІЄНКО Світлана Миколаївна

Підписано до друку _____ Формат А5 (148,5 x 210 мм)

Тираж _____ прим. Зам. № _____ Умовн. друк. арк. 1

Видавничий центр

Вінницького національного аграрного університету

21008 м. Вінниця, вул. Сонячна,3